

DOSTOSOWANE WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY Z GEOGRAFII-

Klasa V – uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim.

Podręcznik: „Geografia bez tajemnic”, WSiP

I. WYMAGANIA OGÓLNE

Uczeń realizuje treści podstawy programowej z geografii z dostosowaniem zakresu, stopnia trudności, sposobu pracy i form sprawdzania wiedzy do jego indywidualnych możliwości psychofizycznych. Wymagania koncentrują się przede wszystkim na wiadomościach i umiejętnościach podstawowych, praktycznych i możliwych do wykorzystania w codziennym życiu.

1. Dostosowanie warunków pracy

- zapewnienie spokojnego miejsca pracy i ograniczenie bodźców rozpraszających uwagę;
- jasne, krótkie polecenia formułowane prostym językiem, w razie potrzeby powtarzane i parafrazowane;
- możliwość korzystania z pomocy dydaktycznych: map, atlasu, plansz, schematów, ilustracji, modeli, piktogramów;
- dzielenie zadań na mniejsze etapy;
- wydłużenie czasu pracy podczas sprawdzianów, kartkówek i prac klasowych;
- umożliwienie krótkich przerw w pracy w razie zmęczenia.

2. Dostosowanie form i metod pracy

- dominacja metod aktywizujących i poglądowych: pokaz, obserwacja, praca z mapą i ilustracją, ćwiczenia praktyczne oraz proste działania w terenie;
- częste odwoływanie się do doświadczeń ucznia i przykładów z najbliższego otoczenia;
- pomoc nauczyciela w selekcji materiału – wskazywanie treści kluczowych;
- powtarzanie i utrwalanie wiadomości w różnych formach: rozmowa, karta pracy, rysunek, mapa, dopasowywanie, gra dydaktyczna;
- praca indywidualna lub w małych grupach z jasno określoną rolą ucznia;
- ukierunkowywanie uwagi poprzez pytania pomocnicze i naprowadzające.

3. Dostosowanie wymagań edukacyjnych

- koncentracja na wymaganiach podstawowych, odpowiadających przede wszystkim poziomowi oceny dopuszczającej i dostatecznej;
- ograniczenie zakresu materiału do najważniejszych pojęć, nazw, faktów i umiejętności praktycznych;

- preferowanie zadań polegających na rozpoznawaniu, wskazywaniu, nazywaniu, dopasowywaniu i odczytywaniu prostych informacji;
- ograniczenie wymagań wymagających abstrakcyjnego myślenia, wieloetapowego wnioskowania i samodzielnego rozwiązywania złożonych problemów;
- akceptowanie uproszczonych odpowiedzi ustnych i pisemnych;
- możliwość wykonywania zadań z pomocą nauczyciela lub według podanego wzoru;
- w pracach praktycznych i projektowych oceniany jest przede wszystkim wkład pracy, zaangażowanie i stopień samodzielności ucznia.

4. Dostosowanie form sprawdzania wiedzy i umiejętności

- ukierunkowanie pracy podczas sprawdzianów poprzez wskazywanie zadań adekwatnych do możliwości ucznia;
- ograniczenie liczby zadań i stopnia ich złożoności;
- preferowanie form: rozpoznawanie, dopasowywanie, wybór odpowiedzi, uzupełnianie luk, wskazywanie na mapie lub ilustracji;
- możliwość udzielania odpowiedzi ustnych zamiast pisemnych;
- wydłużenie czasu pracy lub rozłożenie sprawdzania wiedzy na kilka krótszych etapów.

5. Dostosowanie kryteriów oceniania

- zindywidualizowanie kryteriów oceniania zgodnie z możliwościami psychofizycznymi ucznia;
- ocenianie przede wszystkim postępów ucznia oraz stopnia opanowania wiadomości podstawowych;
- uwzględnianie wysiłku, systematyczności, samodzielności i zaangażowania;
- wzmacnianie pozytywne – pochwały, komunikaty motywujące i podkreślanie mocnych stron;
- nieobniżanie oceny wyłącznie z powodu trudności w czytaniu, pisaniu lub formułowaniu dłuższych wypowiedzi, jeśli uczeń zna sprawdzaną treść.

6. Funkcjonowanie społeczne i emocjonalne ucznia

- ustalenie jasnych zasad pracy na lekcji i odwoływanie się do nich w trakcie zajęć;
- czuwanie nad relacjami w grupie rówieśniczej i przeciwdziałanie wykluczeniu;
- wzmacnianie poczucia bezpieczeństwa i akceptacji;
- redukcja napięcia w sytuacjach stresujących, np. podczas sprawdzianów i odpowiedzi ustnych;
- akcentowanie pozytywnych aspektów rozwoju ucznia;
- stymulowanie rozwoju społecznego poprzez pracę zespołową i zadania wymagające współdziałania.

II. DOSTOSOWANE WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY

Wymagania obejmują oceny od 2 (dopuszczającej) do 5 (bardzo dobrej). Ocena 5 jest przyznawana za samodzielne opanowanie wymagań przewidzianych dla ucznia na tym poziomie dostosowania. Nie stosuje się wymagania oceny celującej w ramach niniejszego zestawienia.

DZIAŁ I. POSŁUGUJĘ SIĘ MAPĄ

Ocena	Dostosowane wymagania edukacyjne
2 – dopuszczająca	Rozpoznaje mapę i globus. Wskazuje tytuł i legendę mapy. Rozpoznaje podstawowe znaki kartograficzne. Odczytuje z pomocą nauczyciela proste informacje z mapy. Wskazuje na mapie Polskę, Europę i podstawowe elementy geograficzne.
3 – dostateczna	Wskazuje na mapie i globusie równik, bieguny, południk 0° i podstawowe równoleżniki. Rozpoznaje kontynenty i oceany. Posługuje się legendą mapy. Odczytuje proste odległości przy wykorzystaniu podanej skali lub wykonuje zadanie według wzoru. Rozpoznaje podstawowe formy ukształtowania powierzchni.
4 – dobra	Samodzielnie odczytuje podstawowe informacje z mapy. Rozróżnia skalę liczbową i mianowaną. Oblicza proste odległości na mapie według podanego sposobu. Wskazuje kontynenty i oceany oraz wybrane elementy siatki geograficznej. Rozpoznaje na mapie wybrane formy ukształtowania powierzchni.
5 – bardzo dobra	Samodzielnie posługuje się mapą i globusem w typowych sytuacjach. Odczytuje i porównuje informacje z prostych map. Stosuje legendę i skalę do wykonywania typowych zadań. Poprawnie wskazuje podstawowe obiekty geograficzne i potrafi krótko opisać ich położenie.

DZIAŁ II. KRAJOBRAZY NIZINNE POLSKI

Ocena	Dostosowane wymagania edukacyjne
-------	----------------------------------

2 – dopuszczająca	Rozpoznaje krajobraz nadmorski, pojezierny i wielkich dolin rzecznych na ilustracji. Wskazuje Bałtyk na mapie. Wymienia wybrane elementy krajobrazu. Rozpoznaje podstawowe rośliny, zwierzęta i formy terenu charakterystyczne dla omawianych krajobrazów.
3 – dostateczna	Wymienia podstawowe cechy krajobrazu nadmorskiego i pojeziernego. Wskazuje wybrane obiekty na mapie. Rozpoznaje morze, jezioro, wydinę, klif, deltę i dolinę rzeczną na ilustracji. Podaje przykłady działalności człowieka w poznanych krajobrazach.
4 – dobra	Opisuje prostymi zdaniami krajobraz nadmorski, pojezierny i wielkich dolin rzecznych. Wyjaśnia, w jaki sposób powstały wybrane formy terenu, korzystając ze schematu. Rozpoznaje walory turystyczne i przyrodnicze tych obszarów. Wskazuje przykłady ochrony przyrody.
5 – bardzo dobra	Samodzielnie porównuje poznane krajobrazy nizinne według podanych kryteriów. Wskazuje związki między środowiskiem przyrodniczym a działalnością człowieka. Potrafi na podstawie mapy, ilustracji i krótkiego tekstu opisać najważniejsze cechy wybranego krajobrazu.

DZIAŁ III. KRAJOBRAZY WYŻYNNE I GÓRSKIE POLSKI

Ocena	Dostosowane wymagania edukacyjne
2 – dopuszczająca	Rozpoznaje wyżyny i góry na mapie Polski. Wskazuje Tatry, Sudety i Karpaty. Rozpoznaje podstawowe formy terenu na ilustracjach. Wymienia wybrane rośliny i zwierzęta górskie.
3 – dostateczna	Wymienia podstawowe cechy krajobrazu wyżynnego i górskiego. Rozpoznaje góry, doliny, jaskinie i stoki. Wskazuje wybrane pasma górskie na mapie. Podaje przykłady

	działalności człowieka w górach i na wyżynach.
4 – dobra	Opisuje krajobraz wybranej wyżyny i gór. Rozpoznaje charakterystyczne skały, formy terenu, rośliny i zwierzęta. Wyjaśnia znaczenie turystyki i ochrony przyrody na obszarach górskich. Korzysta z mapy według podanego schematu.
5 – bardzo dobra	Samodzielnie porównuje krajobraz wyżynny i górski. Wskazuje zależności między wysokością, rzeźbą terenu, roślinnością i działalnością człowieka. Poprawnie wykorzystuje mapę i ilustracje do opisu regionu.

DZIAŁ IV. KRAJOBRAZY ŚWIATA – CZĘŚĆ 1

Ocena	Dostosowane wymagania edukacyjne
2 – dopuszczająca	Rozpoznaje podstawowe krajobrazy świata na ilustracjach. Wskazuje wybrane strefy krajobrazowe na mapie. Rozpoznaje pustynię, sawannę, wilgotny las równikowy i krajobraz śródziemnomorski.
3 – dostateczna	Wymienia podstawowe cechy poznanych krajobrazów świata. Podaje przykłady roślin i zwierząt charakterystycznych dla wybranych krajobrazów. Wskazuje ich położenie na mapie. Rozpoznaje podstawowe różnice między krajobrazami.
4 – dobra	Opisuje wybrane krajobrazy świata prostymi, uporządkowanymi zdaniami. Wyjaśnia podstawowy związek między klimatem a roślinnością i zwierzętami. Porównuje dwa poznane krajobrazy według podanych kryteriów.
5 – bardzo dobra	Samodzielnie charakteryzuje poznany krajobraz na podstawie mapy, zdjęcia i krótkiego tekstu. Wyjaśnia zależność między warunkami klimatycznymi a życiem organizmów i działalnością człowieka.

DZIAŁ V. KRAJOBRAZY ŚWIATA – CZĘŚĆ 2

Ocena	Dostosowane wymagania edukacyjne
2 – dopuszczająca	Rozpoznaje kolejne krajobrazy świata, w tym krajobrazy stref chłodnych i pustynnych. Wskazuje wybrane obszary na mapie. Wymienia przykłady roślin i zwierząt charakterystycznych dla poznanych środowisk.
3 – dostateczna	Opisuje podstawowe cechy krajobrazów stref chłodnych, pustyń i innych poznanych obszarów. Rozpoznaje charakterystyczne rośliny i zwierzęta. Wskazuje podstawowe różnice między krajobrazami.
4 – dobra	Porównuje poznane krajobrazy świata. Wyjaśnia podstawową zależność między temperaturą, opadami, roślinnością i światem zwierząt. Wskazuje przystosowania organizmów do warunków środowiska.
5 – bardzo dobra	Samodzielnie opisuje wybrany krajobraz świata i wskazuje jego najważniejsze cechy. Łączy informacje z mapy, ilustracji i tekstu. Potrafi wskazać podstawowe zależności między środowiskiem a działalnością człowieka.

III. UWAGI DO STOSOWANIA W OCENIANIU

- Przy ocenianiu należy brać pod uwagę przede wszystkim opanowanie wiadomości i umiejętności podstawowych, postępy ucznia oraz jego samodzielność.
- W przypadku zadań dotyczących mapy należy w razie potrzeby wskazać uczniowi miejsce, od którego powinien rozpocząć pracę, oraz przypomnieć kolejność wykonywania czynności.
- Przy obliczeniach związanych ze skalą dopuszcza się korzystanie ze wzoru, przykładu lub schematu postępowania.
- W zadaniach wymagających dłuższej wypowiedzi można stosować pytania pomocnicze i pozwalać uczniowi odpowiadać pojedynczymi zdaniami lub hasłami.
- Przy ocenianiu prac praktycznych i projektowych należy uwzględniać przede wszystkim zaangażowanie, systematyczność i stopień samodzielności.
- Trudności w czytaniu, pisaniu, zapamiętywaniu lub formułowaniu wypowiedzi nie powinny być utożsamiane z brakiem wiedzy, jeżeli uczeń potrafi wykazać ją w dostosowanej formie.

- Ocena 2 oznacza osiągnięcie minimum wymagań dostosowanych do możliwości ucznia; oceny 3–5 odzwierciedlają stopień samodzielności i zakres opanowanych wiadomości oraz umiejętności.